

Het wezen van water

Water is de bron van alle leven; zonder water is geen leven mogelijk. Het zijn begrippen die ons vertrouwd zijn. Maar welke eigenschappen, welke mogelijkheden bezit het water nu eigenlijk waardoor het die rol kan spelen? Op 23 april hield de Stichting WATER, Drager van Leven in Driebergen een conferentie over dit onderwerp, waarop zo'n 175 mensen afkwamen.

Die belangstellenden kwamen niet alleen uit de watersector, maar ook uit het onderwijs, de landbouw, de gezondheidszorg en de kunstwereld. Zij luisterden naar voordrachten van mensen die hun leven lang vanuit verschillende invalshoeken meer inzicht in het fenomeen water hebben proberen te krijgen.

Wolfram Schenk

"We hebben ons denken geschoold aan de vaste materie," aldus Wolfram Schenk van het Institut für Strömungswissenschaften in Herrischried (D). In dat denken staan dingen vast, zijn en blijven ze wat ze zijn als er invloed op uitgeoefend wordt. Vloeibaar denken (Flüssigkeitsdenken) is heel wat anders. Een eenvoudig proefje liet zien hoe een vloeistof bij een kleine invloed van buiten intern uitwijkt, reageert vanuit het systeem. Hoe bij externe impulsen in de vloeistof vormen uit de organische wereld ontstaan, die we kennen uit de opbouw van een skelet, uit de ontwikkeling van een embryo, van een plant, van dieren. Op kleine schaal maar ook op grote schaal aan de sterrenhemel, in het heelal. Vormen die blijven veranderen en steeds weer reageren op elke invloed, elke kracht die erop uitgeoefend wordt. Totdat uiteindelijk een uitvlakking optreedt in het grote geheel, dat dan weer de volgende impuls ondergaat. Vormgevingsprocessen, die leiden tot een oneindige reeks metamorfosen in de vloeistof, die als het ware 'stollen' in de organische stof en daarin als vaste vorm zichtbaar worden.

Deze vormkrachten van het water zijn niet te verklaren uit de molecuulstructuur, maar zijn een uiting van hogere vormgevingsprincipes. De druppelbeeldmethode maakt (iets van) deze vormgevingskrachten zichtbaar. De vormkracht is een indicatie voor de kwaliteit van het water. Zo leidt verontreiniging tot vermindering van de vormkracht. Water uit een glazen fles heeft een rijker druppelbeeld dan water uit een petfles. Ook verschaalt het druppelbeeld bij stilstand van water in de leidingen.

John Wilkes

Op vele plekken in de wereld zijn de flowforms van John Wilkes geplaatst, die het water door de ritmische natuurlijke beweging zijn vitaliteit teruggeven. Als kunstenaar heeft Wilkes zijn leven lang vormen gezocht en verder ontwikkeld die dat effect op water hadden. 'Water as a mediator of healing energy for supporting life', was de titel van zijn voordracht.

Wat doen we een rivier als de Rijn aan wanneer we hem kanaliseren? Hoe zou het voelen als we dat onszelf aandeden? Water oscilleert en spreidt zich uit. Water zoekt de ritmische beweging van de lemniscaatvorm, die overal met het leven samenhangt en zichtbaar wordt in de organen van de levende wezens.

Hij liet beelden zien die aangaven hoe water dat de flowforms gepasseerd is, een andere verhouding doet ontstaan tussen de bladvorming en bloemvorming bij planten, tussen de vegetatieve en de generatieve groei. Ook hoe de wortels van kiemende zaden in het gevitaleerde water voluit groeien, maar in het gewone water nauwelijks tot ontwikkeling komen. Het laten stromen van water voor gebruik verbetert de kwaliteit van het brood dat de bakker bakt.

Siegwart Knijpenga

In de bijbel speelt water op verschillende plaatsen een belangrijke rol. In het oude testament in de Hof van Eden, bij de tocht van het Joodse volk door de woestijn. In het nieuwe testament bij de doop in de Jordaan, bij de tocht van Jezus met zijn discipelen naar de bronnen van de Jordaan, waar hij de indringende vraag stelde: "Wie zeggen jullie dat ik ben?"

Siegwart Knijpenga, bewindsdrager van de Christengemeenschap in Nederland en Vlaanderen, wees in samenhang daarmee op de ontspannende invloed die van water uitgaat. Je voelt je er bij thuis. Als mensen met

elkaar in gesprek komen, kom je samen in een stroom terecht. Een echt gesprek vermoeit niet, maar beweegt, verfrist en voedt.

De stroom van een gedicht heeft mensen in zeer moeilijke omstandigheden overeind gehouden. Hij noemde voorbeelden uit concentratiekampen. Ook die vorm van stromen bevordert levenskracht. Of zoals aan het einde van de bijbel in de Openbaring het beeld van het stromende water te begrijpen valt: overal waar mensen zich met elkaar en met de godheid verbinden, daar ervaren zij de stroom van het leven.

Joachim von Königsłow

Stromende wateren, rivieren, tonen zich als een individualiteit. Vanuit satellietfoto's zetten zij als het ware een runenteken op de oppervlakte van de aarde. Rijn, Maas, Donau, Wolga en Nijl hebben ieder een eigen teken. Met hun intrekgebied, hun hoofdstroom en hun uitwaaierende delta zijn de rivieren in zekere zin vergelijkbaar met de vorm van een boom met zijn bladerkroon, stam en wijdvertakkend wortelstelsel.

Het water erin stroomt van begin naar einde, zoals een mensenleven zich ook afwikkelt. De rivier zelf is van een andere orde, want daarin zijn alle fasen van begin tot einde op hetzelfde moment steeds aanwezig. Gezien over veel langere perioden van aardeontwikkeling verandert ook de rivier. Zo is de loop van de Rijn verschillende malen verlegd. De Zwitserse Aare was oorspronkelijk de bron van de Donau, maar is nu de hoofdbron van de Rijn als gevolg van tektonische bewegingen in het Juragebied.

Een levendige discussie in drie talen sloot deze dag af. Vanuit de aanwezigen zijn verschillende suggesties gedaan voor voortzetting van dit initiatief. ☛

**Maarten Gast, Peter Schukking,
Hans van Sluis en Johannes Wessel**

Foto: Hans van Sluis.

